



Bosje (pakket 29)

Wat is een bosje?

In tegenstelling tot hakhoutbosjes hebben bosjes meestal houtproductie als functie. Een ecologisch goed ontwikkeld bosje bestaat uit oude en jonge bomen met daaronder schaduw verdragende struiken zoals meidoorn, hazelaar, hulst en vuilboom. Als ondergroei komen soorten voor zoals bosanemoon, gewone salomonszegel, klein springzaad, adelaarsvaren en allerlei mossen. In bossen op voedselrijke gronden zijn vaak meer soorten planten en dieren aan te treffen dan in bossen op voedselarme bodems. Soms zijn de bosjes oorspronkelijk aangeplant als hakhoutbosje maar niet als zodanig beheerd en doorgeschoten.

In een bosje met snelgroeiende houtsoorten, zoals wilg en populier worden de bomen na vijftien tot vijfentwintig jaar gekapt. Traag groeiende inheemse soorten zoals beuk, eik en es leveren goede kwaliteit zaaghout.

Waarom waardevol?

Een bosje biedt:

- nest-, voedsel- en schuilgelegenheid voor bosvogels, zoogdieren, amfibieën, reptielen en insecten;
- soortenrijke ondergroei;
- een aantrekkelijk landschap;
- instandhouding van cultuurhistorische waarde.

Op vochthoudende en voedselrijke bodems kan een hoog opgaand bos ontwikkelen met een gevarieerde randbegroeiing. In goed ontwikkelde bossen komen niet alleen levende bomen en struiken voor. Ook staand en liggend dood hout horen in het bos thuis. Dikke, nog overeind staande dode bomen bieden broedgelegenheid aan bijvoorbeeld spechten, uilen, holenduiven, eekhoorns en boommarters. Vleermuizen overwinteren en brengen jongen voort in boomholten. Omgevallen dode bomen raken rijk begroeid met mossen en paddenstoelen en vormen een leefgebied voor veel soorten insecten. Op zonnige plekken en in bosranden zoeken dagvlinders, zoals eikenpage, grote weerschijnvlinder en kleine ijsvogelvlinder naar voedsel en planten zich er voort.

Hoe te beheren?

- Stel voor het beheer van oude bosjes een **onderhoudsschema** op met uw gebiedsregisseur; Het uitgangspunt is dat u in een cyclus tussen de zes en vijfentwintig jaar, de meeste bomen en struiken een keer afzet.
- In multifunctionele bosjes kunt u de natuur stimuleren door **selectief te dunnen**. Bij het dunnen kunt u het beste eens in de vijf jaar 10% tot 30% van de bomen verwijderen. Dat is beter voor de ondergroei dan elk jaar een paar bomen verwijderen. Dun bij voorkeur op verschillende plekken in verschillende mate.
- Door het maken van **open plekken** realiseert u een groeiplaats voor licht minnende planten. Als globale richtlijn geldt dat een open plek in een bos een doorsnede moet hebben van 1,5 tot 2 keer de hoogte van de bomen, dan valt er voldoende (zon)licht op de bodem;
- **Pleeg duurzaam beheer** door individuele bomen te oogsten of maak kleine open plekken. Laat enkele kwijnende en dode bomen staan. Ze vallen na zo'n 10 jaar vanzelf om. Tot die tijd zijn ze van groot belang voor dieren die in holten leven
- Diverse soorten dieren zijn gebaat bij een **bosrand die niet kaarsrecht** verloopt, maar hier en daar naar binnen buigt. Hierdoor ontstaan luwe plekken waar dieren gemakkelijk kunnen schuilen en de omgeving kunnen overzien voordat ze het bos verlaten. Als u zo'n inham maakt aan de zuidkant van het bos wordt het er 's zomers extra warm. Dat is gunstig voor vlinders.
- Verwerk het snoeihout in een **takkenril**. Hiervan profiteren vogels, zoogdieren, amfibieën en insecten.

Omschrijving ANLb

Een bosje is een vrij liggend en vlakvormig landschapselement met inheemse bomen en struiken van minimaal 1000 m² en maximaal 1 ha groot. Op droge gronden zijn zomereik, wintereik, berk en/of haagbeuk (langzaam groeiende soorten) dominant. Op natte gronden zijn zwarte els, gewone es en/of wilg (snel groeiende soorten) dominant. Het wordt beheerd als bos met hoog opgaande bomen waarvan de randen als hakhout worden beheerd (afgezet). Het kappen (oogsten) van bomen vindt plaats in een cyclus tussen de zes en vijftientig jaar.

Beheervorschriften ANLb

- Bij voorkeur gefaseerd beheer vindt plaats in de periode tussen 1 oktober tot 15 maart.
- Overhangende takken mogen het hele jaar worden teruggesnoeid.

- Snoeiafval is verwijderd. Takkenrillen zijn toegestaan, mits deze de ondergroei en/of de stoven niet beschadigen.
- Als snoeiafval wordt versnipperd mag dit niet in het bosje worden verwerkt.
- Er wordt geen (sloot)maaisel, bagger, tuinafval en ander afval verwerkt.
- Branden in en in de directe omgeving van het bosje is niet toegestaan.
- Bemesting van het bosje is niet toegestaan.
- Het bosje wordt niet beweide.
- Chemische onkruidbestrijding is niet toegestaan, m.u.v. pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, ridderzuring en Jacobskruiskruid.
- Ongewenste houtsoorten zoals Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik, robinia en ratelpopulier mogen via mechanisch uitgraven of door chemische stobbenbehandeling worden bestreden.

Belangrijk: binnen 7 dagen ná uitvoering beheer melden op www.rijnvechtenvenen.nl

Bij twijfel: vraag uw gebiedsregisseur.



Met dank aan [Handboek Agrarisch Natuurbeheer](#) & [Walter den Hollander](#)

Disclaimer: dit is een handreiking om samen tot meer ecologisch resultaat te komen van het Agrarisch Natuur en Landschapsbeheer. Aan deze handreiking kunnen geen rechten worden ontleend. ANLb beheer blijft onderhevig aan de actuele voorwaarden zoals in de beheerovereenkomst overeengekomen